

servadors d'aqueixa llengua: *busti* «mojado, húmedo» en un text navarrès de princ. S. xv, *bousti* «mojar» en un text de la Sule datat de la primera meitat del segle xvii (Mítxelena, *Textos Arc. Vcos.*, pp. 58, v. 3; 185, n.º 35); etimologia de Schuchardt que Mítxelena (Fon. *Hist. Vca.*) pren en seriosa consideració, i que fa impressió al qui sap com *b-* i *m-* han alternat tant en basc; d'altres en dubten, i han temptejat, per explicar-lo, combinacions euskèriques, trobant que un llatínisme en un terreny tan elemental i bàsic dins la llengua no fa de bon empassar: deixem-ho en mans dels bascolegs.

Adonem-nos, però, del que això implica pel costat basc i pel romànic. M-Lübke dona per entès un tractament radicalment evolutiu del nexa -STI-, tal com en OSTIUM > *huix*, CONGUSTIA > *congoixa*, *angoisse* etc. I *musteus* és un derivat ben secundari de MUSTUS 'most, saba': sembla que la influència i convivència amb el primitiu MUSTUS, perenne i potentíssim en romànic i ll. vulgar, havia d'actuar de brida, com tenalla que, aferrant el derivat MUSTEUS, través la metamorfosi palatal del grup STE, i en privés una alteració tan revolucionària. CHRISTUS va travar l'evolució de *christiani*, que ha conservat en totes les llengües el seu nexa *stj* intacte; BESTIA a penes enlloc ha sofert evolució palatalitzant; *quaestio* > *qüestió*, port. *questão*; *QUAESTIA* > cat. *quistia* etc. se serven fidels a l'estructura llatina: i MUSTUS hauria tingut menys força que *QUAESTUS*? Amb el tempteig bascològic en vistes a donar un agafador a l'etimologia de *moix*, al capdavant encara derrotaríem més aquest propòsit, car *busti* mostraria que si MUSTEUS es perpetuà en terra vascoica ho féu reflectint una pronúncia amb STI no palatalitzada en llatí vulgar (no pas *š(t)y*): cosa tan contradictòria del supòsit de M-Lübke, que justament tendia a anul·lar-lo, ben lluny de prestar-li suport.³

Així com així no vaig combregar mai amb aquest ètimon MUSTEUS, que admetia a examen, com ho feia Schuchardt. Aquest, en efecte, a l'altre passatge, posa molt de relleu els significats reals del nostre adjectiu, que és també del francès antic: *mois* «nigaud, niais», ben documentat per Godefroy, i d'altra banda Bos hi afegeix les accs. «lané, flétri, flasque, passé»; és a dir, ben bé les accs. catalanes de *moix*, tota llur panòplia. Això duu molt menys cap a la idea de 'mostós, ple de saba' que cap a la naturalesa felina, aparentment mansa, flonja, d'aires innocentons —Déu me guard de les aigües mansas i jo em guardaré de les braves. Tenia raó Sainéan, amb aquests mots, que de passada completaran la nostra informació pan-romànica: «it. *moscio* 'faible, languissant' --- *muscio* (Naples) et *moss* (Ferrare) --- it. *mogio* et *muso*, *mosi* (Piémont) --- nous renvoient --- aux noms hypocoristiques du chat mâle: *moscio* 'minet' (Milan) --- *muscio*; *moss* 'minet' (Ferrare); *mogio* 'chat' (Toscane)» (*Sources Indig.* II, 268).

Serà bo de tenir present l'existència d'altres accs., també en els llenguatges afins del nostre. En l'antic *Girart de Rossilhon* (princ. S. XII, més frprov. que prov.), *mois* té accs. com les del fr. ant., potser 'be-

neitó', 'estabornit': «les vait ferir --- a laissaz, que *mois*, que *lois*» (LUSCUS), «getunt tal crois / --- / se Bos mais la estait fera que *mois*» (O, 6311, 6314). En *Mireia* és 'humit': dins l'avenc de la bruixa, «dins un cruvèu de cacalauso / un lumenoun cremavo, e fasié rougejà / la paret *moisso* de la roco» (trad. «la paroi humide», VI, 30d). Però a tot això també s'hi pot arribar des de les arrels «felines» dels matisos de 'flonjo, bla, moll' i 'flasc, fluix'.

DERIV.: Ja ve a ser-ho *moixa*: no tant en fer la *gata moixa* o la *moixa morta* (= cast. *mojigata*, en ordre invers) això, ens diu *AlcM*, és balear, allò és balear i val.; en realitat és un *gata-moixa*, o una *gata moixa*, es diu pertot; «*gata moixa* loc. metaf.: lupus dormiens, vulpes sopita» és ja en Belv.; com en les accs. 'mentida' i 'borratxera', mallorquines (*AlcM*, §§ 2-3 i 4-5): a Sineu vaig sentir *plásga uná mójá* en tals accs. figurades (crec aquesta última; llevat que volgués dir 'rep un mastegot, una clatellada', cf. cast. *mojicón*), 1964. D'aquí potser tort. *muxarra* 'una mena de peix' (BDC III, 103), però més aviat deu ser catalanització del castellà MOHARRA (*DECH*, 110b41ss.), que és una mena de peixet mediterrani i sembla venir de l'arab *muḥárrab* 'afilat'; també pot ser enganyós *amuixarró*: capa de sembrat» que el savi canonge urgellès Pere Pujol donava com a usat a Tuixén (BDLC IX, 297): car em sembla alteració de *mudaixó* (id., documentat a BUDOIX).

Moixi adj., especialment aplicat al *pèl moixi* 'cabell fluix i esclarissat de l'adolescent a qui apunta la barba, o de la dona que no és glabra', comparable amb el *pèl sedós* d'un gat; també s'ha pogut substantivar [*moixi*: borra], Lab. 1840], i s'ha pogut combinar amb substantius altres que *pèl*: «una barbata negra, *muixina*, verge de navaja, que li ombrejava boca i galtes», MrnVayreda (*Sang Nova* I, § 2, 9): barbata de pèls fluixos, negres però no durs; substantivat en femení, no asseguro si vol dir una gateta domèstica, o més aviat alguna salvatgina, com alguna mena de gat salvatge o mustèlid, en: «tu ho ets ben bé una poma camosina, vatua'l drac!, una *moxina* refistolada com un esquirol: ja 't diuen bé la Dindarella, rossinyol cantayre, diga'm que sí!», id. (*Puny* I, xxiv, 367 (282)). D'altra banda nom d'un peix, *mulina* que també pren nom del gat (com el gat marí), car a StPol em digueren que és «blanca, de morro pla, i, de grossa, com un gat».⁴

A les Illes Balears designa alguns atuells, especialment el nocturn: eiv. «*muixina*: orinal» (PzCabr.); una dita menorquina és que a la inversa del primer fill, que «comanda», el darrer «és les còes»: «va darrera: és s'escura-*moixines*», Camps Merc. (*Folk.* I, 317). En els boscosos afores Sud de la ciutat d'Olot hi ha la renomada *Font Moixina*: no sabem si el nom li ve del color, o de la humitat, o de l'arbustam que l'envolta (més aviat que d'aquella salvatgina), però no excloquem que es refereixi directament al nom antic dels gats (que hom sol veure-hi abeurant-s'hi: *Font del Gat*, o *Font de Gat-hi-llepa*). Quant als indrets que duen noms com *La Moixa*, clotada entre el Cadí i el Pen-